

Yleinen "isännöitsijäviisaus" saa ihmiset riipimään kasvinsa – turhaan, sanoo professori

Toisin kuin yleensä luullaan, villiviinin voi antaa kasvaa ulkoseinällä. Asukkaan on tosin muistettava riskit ja se, ettei mikään viherseinä ole huoltovapaa.

0 of 56 seconds Volume 0% 00:03

Näin upealta villiviinin peittämä kerrostalo näyttää!

[Maija Knuutila](#)

Perjantai 10.9.2021 klo 12:38

Villiviinin vuoraama kerrostalo Helsingin Töölössä saa ohikulkijoilta osakseen ihastuneita huokauksia. Villit köynnökset sukeltavat jo oviaukkoihin ja joidenkin ikkunoiden on annettu peittyä tuuhean kasvuston alle.

Kasvi on niin elinvoimainen, että jopa kaupungin viherosaston työntekijät ovat hakeneet siitä pistokkaita. Näin Kivelänkatu 1 B:ssä asuva **Jari Kajas** muistaa isännöitsijän joskus kertoneen.

Mutta onko kauniilla kasvustolla kääntöpuolensa? Vanhoja villiviiniseiniä usein riivitään pois, sillä niiden pelätään altistavan seinän kosteudelle.

Kestävän rakentamisen professorin **Harry Edelmanin** mukaan kyseessä on yleinen ”isännöitsijäviisaus”.

Tätä kosteusväitettä hän lähti tutkimaan Nesslingin säätiön tukemassa SOGREEN-hankkeessa. Edelmanin käsityksen mukaan villiviinin vaikutuksia julkisivuun ei ole Suomen olosuhteissa edes aiemmin tutkittu.

Villiviiniä ei tarvitse riipiä pois seinältä. Aina pitää kuitenkin huolehtia, ettei kasvi aiheuta vesireittejä tai ole päässyt katolle. Jos näin on, tilanne pitää korjata eli villiviini trimmata ja katsoa, ovatko seinät kärsineet vahinkoa. PETE ANIKARI

”Viisaudelle” ei löytynyt perustetta

Tutkimusryhmä havaitsi, että villiviinillä oli haittojen sijaan suojaavia vaikutuksia. Kerrostalon kalkkilaastirappaus oli selvästi paremmassa kunnossa köynnöksen alla kuin siellä, missä köynnöstä ei ollut.

– Esimerkiksi ilmastonmuutoksen myötä paheneva piiskaava viistosade pääsee heikommin julkisivun pintaan, kun sitä suojaa kasvusto.

Jopa tiivis, lehdetön kasvivyöhyke suojaa pintaa hieman.

– Käsitykselle siitä, että villiviinistä olisi automaattisesti haittaa, ei löydetty mitään perustetta. Silti yksi totuus tässä asiassa elää vahvana.

Jokainen viherseinä vaatii huoltoa. Kasvien valinnassa on oltava tarkkana, sillä vieraslajeja ei saisi käyttää. PETE ANIKARI

Piiskaavan sateen lisäksi villiviini suojaa rakennusta auringon ultraviolettisäteilyltä. Lisäksi kasvusto suojaa lämpövaihtelulta ja -laajenemiselta eli julkisivuun kohdistuu vähemmän rasitusta.

– Kesällä lämpökuormat kasvavat – ilmastonmuutoksen myötä entisestään. Se on etu, jos kykenemme jäähdyttämään seinää ja hillitsemään pintalämpötilan nousemista.

Villiviinin vaikutuksia julkisivuun tutkittiin sekä laboratoriossa että kentällä. Laboratoriossa kyseessä oli kaksoisjulkisivurakenne, jossa päällimmäisenä oli viherseinä. Kentäkokeissa villiviinien peittämän kerrostalon seinään asennettiin erilaisia antureita mittaamaan lähinnä kosteuspitoisuutta.

– Eräänä syyspäivänä kova tuuli sai koko Kiviekadun villiviniakasvuston irtoamaan ja se tuli rullana alas jalkakäytävälle. En muista tarkkaa vuotta, ehkä 1997, 1998 tai 1999. Muistan vain sen, että soitin heti isännöitsijällemme, joka tilasi kasvuston leikkaamisen ja poiskuljetuksen, Kajas kertoo. PETE ANIKARI

Viherseinä ei ole huoltovapaa

Edelman muistuttaa, ettei viherseinä ole silti huoltovapaa. Vuosikausiksi vahtimatta jätetty, villiintynyt villiviniaseinä voi muodostua ongelmaksi. Riskejä on siis olemassa, eikä niitä olla kieltämässä.

Asukkaan pitää huolehtia siitä, etteivät köynnökset pääse vesipeltien väliin aiheuttamaan rakenteellisia vaurioita. Kasvia ei saisi päästää katolle tai kiipeilemään räystäitä pitkin, sillä ne tarjoavat väylän, josta vesi pääsee suoraan seinälle.

– Asukkaiden tulisi huolehtia myös siitä, etteivät syksyllä putoavat lehdet jää makaamaan ikkunapenkeille. Lehdet keräävät helposti kosteutta.

Jos julkisivun huolto laiminlyödään ja rakenteet pääsevät rikkoutumaan, voi seinällä oleva kasvillisuus pahentaa tilannetta entisestään.

– Tarkastus olisi hyvä tehdä vähintään kerran vuodessa, kun kaikki lehdet ovat pudonneet. Samalla voi poistaa mahdollisesti kasautuneita lehtiä.

Edelmanin mukaan villiviini ei ole puuseinälle yhtään sen isompi riski kuin betoniseinällekään. Toki kaikki kohteet ovat yksilöitä, ja aina täytyy varmistaa, että köynnösten kiinnittymistapa ja kasvu eivät pääse vaurioittamaan rakenteita.

– Ei sillä materiaalilla suoranaisesti ole eroa, kunhan huolehditaan, että vesireittiä ei synny katolta seinälle. Toki tällainen kosteus tekee nopeammin näkyvämpää tuhoa puuseinälle, mutta tekee se sitä rapatullekin seinälle.

– Lintuja on välillä hauska tarkkailla, kun ne istuvat villiviinin oksilla aterioimassa villiviinin marjoja. Myös mehiläisiä näkee paljon, taloyhtiön hallituksen puheenjohtaja Jari Kajas kertoo. **PETE ANIKARI**

Seinä vaikutti siistiltä

Jari Kajas on toiminut Kivelänkatu 1 B:n taloyhtiön hallituksen puheenjohtajana vuodesta 1995. Taloon hän muutti jo vuonna 1992.

Tuolloin 90-luvun lopulla koko kasvusto tuli alas kovan syystuulen runtelemana. Silloin Kajas kävi tarkistamassa seinää silmämääräisesti ja koputtelemalla.

Terastirappaus vaikutti siistiltä ja kiinteältä.

– En kuullut koputtamalla mitään "onttoa kaikua", jonka kuulee selvästi, jos rappaus on irti. Rappauksella oli ikää jo tuolloin 90-luvun lopulla noin 63–65 vuotta.

Kajas uskoo, että lähivuosina villiviinin massa kasvaa niin suureksi, että kovalla syystuulella tai -myrskyllä se jälleen irtoaa.

– Tuolloin on myös hyvä hetki tarkastaa terastirappauksen kunto.

Entä juuret?

Kasvillisuuden sijoittaminen rakennuksen seinustalle herättää huolta myös kasvin juuriston takia. Sanotaan, että ne voivat tehdä tuhoa salaojille ja viemäreille. Siksi monet asiantuntijat eivät suosittele puutarhakasvien istuttamista aivan rakennuksen seinustalle, [vaan mieluummin esimerkiksi kolmen metrin päähän rakennuksesta.](#)

Edelmanin mukaan yksi riski on salaojien tukkeutuminen, johon vaikuttaa paljon myös maaperässä oleva hienojakeinen maa-aines.

– Salaojat tulisi suojata ja sijoittaa riittävän syväälle anturan alapinnan alapuolella. Heikosti routasuojatut ja vesieristetyt perustukset voivat olla riski erityisesti vanhemmissa muuratuissa perustuksissa, joissa on pieniä koloja juurakolle tunkeutua.

Valkeakoskella tehdyssä kenttätutkimuksessa 50-luvun kerrostalon kellari tutkittiin näkyvien vaurioiden osalta ja niitä ei havaittu, mutta tarkemmat mittaukset perustuksien ja maaperän osalta eivät kuuluneet tutkimukseen.

– Yksi huomio köynnöksistä ja lehtipuista yleensäkin on se, että lehvästö haihduttaa merkittävän määrän kosteutta maaperästä ja rakennuksen ympäristöstä.

Paras ratkaisu on kaksoisjulkisivurakenne

Jos viherseinän haluaa toteuttaa, se kannattaa tehdä riskit minimoiden kaksoisjulkisivurakenteena.

– Köynnöksen kantava rakenne on silloin irti seinästä ja mieluiten vielä sen verran paljon, että sinne jää huoltoväli, joka mahdollistaa rakennuksen muun huollon.

Edelman mainitsee, että Jätkäsaaren Vihreistä vihrein -taloissa parvekkeisiin integroidut viherelementit on suunniteltu hieman tähän tapaan.

Viherseinät ovat mahdollisuus tuoda vihreyttä kaupunkirakentamiseen. PETE ANIKARI